

Teologický seminář Církve adventistů sedmého dne v Sázavě

MLUVENÍ JAZYKY V DĚJINÁCH ADVENTISMU

Frank Hasel

Studijní materiál

Sázava 1998

Tento studijní materiál je uveden jako dodatek v knize Gerharda F. Hasela „Die Biblische Zungenrede und die heutige Glossolalie“, vydal Advent-Verlag, 1995.

Překlad: Mgr. Eva Motzková

Odborná redakce: Mgr. Luděk Svrček, M. Žalud

Obsah

Mluvení jazyky v dějinách adventismu	3
Mluvení jazyky jako potvrzení	4
Mluvení jazyky a začátek soboty	5
První mezivýsledek	6
Kritický pohled na mluvení jazyky	8
„Divoký fanatismus“	9
Důmyslný svod	10
Druhý mezivýsledek	12
Mluvení jazyky ve světle bible	13
Novum v historii adventismu	14
Odkazy	17

Mluvení jazyky v dějinách adventismu

Již od počátku zdůrazňovali otcové a matky naší víry trvání a platnost všech novozákonních duchovních darů. Není proto divu, že výměna názorů na fenomén mluvení jazyky není v naší církvi ničím novým. První, i když velmi ojedinělé zkušenosti s mluvením jazyky nacházíme ještě před tím, než bylo roku 1863 hnutí oficiálně organizováno.¹

V této rané fázi dějin adventismu od r. 1847 do r. 1851 máme zprávy celkem o pěti případech², kterými se nyní budeme krátce zabývat. Poté se budeme věnovat jiným zprávám v dějinách adventismu, podle nichž lidé údajně mluvili v jazycích.

O první a poslední z oněch pěti raných zkušeností toho víme jen málo. Vše, co víme o poslední z nich, jsme se dozvěděli z jednoho krátkého dopisu sestry F. M. Shimperové Jamesi Whiteovi. Informuje v něm o práci a bohatých zkušenostech, které načerpala krátce předtím ve společenství v East-Bethel ve Vermontu:

*"Poté, co bylo šest z nás pokřtěno, byl náš bratr Holt vkládáním rukou oddělen, aby mohl vykonávat službu v domě Božím. Přítomnost Ducha svatého byla potvrzena darem jazyků a slavnostními projevy přítomnosti a moci Boží."*³

Jak tyto "projevy" vypadaly a jaký měly dopad, nám není známo.

Zprávu o první události nám podává přísězné prohlášení stvrzené podpisy několika členů církve:

*"My také můžeme dosvědčit projevy daru jazyků. Myslíme, že to bylo v roce 1847 nebo 1848 při jednom setkání v North Paris ve státě Maine. Bylo to obvyklé setkání. Byli přítomni bratr a sestra Whiteovi a také bratr Ralph a Chamberlain z Connecticutu a další. V průběhu setkání se Duch svatý projevil zvláštním způsobem. Bratr Ralph promluvil neznámým jazykem. Jeho poselství se obracelo k bratru J. N. Andrewsovi... Pán ho povolal do evangelizační práce, na kterou se musí připravit.' Bratr E. L. H. Chamberlain okamžitě povstal a vykládal, co bylo řečeno."*⁴

Toto přísězné prohlášení je bez data, bylo bezpochyby napsáno dosti dlouho po zmíněné události a zakládá se na vzpomínce. Není mi známo žádné místo, na kterém by se J. N. Andrews odvolával na tento zážitek. Je úžasné, odehrál-li se opravdu tak, jak je vylíčen.

Mluvení jazyky jako potvrzení

O druhé a třetí zkušenosti máme k dispozici podrobné zprávy. Nejdříve se budu zabývat třetím zážitkem, ve kterém jde opět o bratra Ralpha, o kterém jsme se právě zmínili.

S. W. Rhodes, kazatel milleritů, se po velkém zklamání uchýlil do opuštěných lesů ve státě New York, aby zde vedl život přistěhovalce. Hiram Edson chtěl Rhodese povzbudit. Chtěl mu přiblížit radostné poselství o postupující Boží pravdě. Edson se ho právě potřetí pokusil najít, ale marně.

Na konferenci v Centerportu ve státě New York, která se konala ve dnech 17. a 18. listopadu 1849, se Edson setkal s bratrem Ralphem. James a Ellen Whiteovi a další byli také přítomni. Někteří z nich se modlili za bratra Rhodese. Edson podává zprávu o tom, co se tehdy stalo.

*"Bratr Ralph se v tichosti modlil k Pánu, aby na nás vylil svého Ducha, abychom je-li to jeho vůle - pátrali po bratru Rhodesovi. Duch byl vylit a sestoupil na nás, takže toto místo bylo strašné a nádherné. Když jsem se Pána ptal, zda své služebníky poslal tak daleko, aby se mnou hledali bratra Rhodese, promluvil bratr Ralph v tomto okamžiku novým jazykem, kterému nerozuměl nikdo z nás. Pak následoval výklad: 'Ano, jít s tebou'."*⁵

Následujícího dne měla Ellen Whiteová vidění. V ní jí bylo sděleno, ačkoliv to bylo v rozporu s jejím názorem, že bratři Edson a Ralph mají vyhledat bratra Rhodese. A tak se také stalo. Když ho našli a mluvili s ním *"dosvědčil Bůh svou přesvědčivou moc a bratr Ralph promluvil novým jazykem a podal výklad v moci a projevech Ducha svatého."*⁶ Bratr Rhodes byl opět získán pro dílo a připojil se k věřícím, kteří přijali světlo o sobotě a učení o svatyni.

Ačkoliv měl tento zážitek pozitivní dopad, neměli bychom zapomenout na to, že se Ellen Whiteová k myšlence hledání bratra Rhodese zprvu stavěla velmi chladně a rezervovaně. A to i přesto, že bratr Ralph promluvil v jazyce. Teprve *poté*, co jí Bůh dal vidění, ve kterém jí o tomto zvláštním případě poučil, podpořila celý plán.⁷

Jak správně zdůraznil D. E. Robinson, modlili se opravdově za vylití Ducha svatého, aby poznali vůli Boží. Ani jeden ze zúčastněných neusiloval o mluvení neznámým jazykem nebo o získání jiného zvláštního daru. Dar jazyků byl tedy zcela druhořadý ve vztahu k jejich prosbě o vedení Duchem.⁸ Není nám známo, zda byl onen "nový jazyk", kterým bratr Ralph mluvil, nějakým přirozeným jazykem.⁹

Z obou posledních - dosud nejmenovaných - zkušeností nyní krátce vylíčíme zkušenost J. N. Loughborougha. Podává zprávu o tom, že v roce 1849 se jeden kazatel pokusil získat vliv v malém společenství adventistů zachovávajících sobotu. Tento kazatel tvrdil, že má dar jazyků.¹⁰ Nevíme sice, jak se tento dar konkrétně projevoval, ale v jednom vidění ukázal Bůh Ellen Whiteové, že práce tohoto muže je podvodná a zavádějící a že tento muž žije v rozporu se sedmým přikázáním. Když se potvrdila pravdivost vidění Ellen Whiteové a byly odhaleny podvodné úmysly tohoto muže, velmi brzy ustal jeho vliv.¹¹ O fenoménu mluvení jazyky se toho mnoho nedozvídáme, ale souvisí zde s nemorálním a nebiblickým chováním.

Mluvení jazyky a začátek soboty

Poslední zkušenost z dějin raného adventismu, která souvisí s mluvením jazyky, je zvláště zajímavá, protože se týká jednoho z bodů našeho učení - soboty.

Když se kolem roku 1848 pod vlivem Josepha Batese a později Jamese a Ellen Whiteových začalo mezi malou skupinou ostatků¹² millerovského hnutí šířit učení o sobotě, existovaly čtyři rozdílné pohledy na začátek soboty: v pátek o půlnoci (římské počítání času); v pátek večer při západu slunce (stanovisko baptistů sedmého dne); v pátek večer v 18,00 hodin (uplatnění rovníkového času Josefem Batesem); v sobotu ráno při východu slunce (na základě Matouše 28,1).

James White podává zprávu o tom, co se roku 1848 odehrálo při jednom setkání v Connecticutu, když se shromáždění zabývali začátkem soboty a modlili se o nové světlo k vyřešení této otázky.

"Duch svatý sestoupil, bratr Chamberlain (ten, který vykládal poselství bratra Ralpha v jazycích, jež se týkalo N. Andrewse) byl naplněn mocí. V tomto stavu promluvil neznámým jazykem. Následující výklad zněl: ‚Dejte mi křídu, dejte mi křídu‘. Někdo našel křídu a bratr Chamberlain nakreslil ‚s mocí‘ na podlahu zjednodušený hodinový diagram a podpořil stanovisko začátku soboty v 18,00 hodin. Pokračoval: ‚Satan by nás chtěl od tohoto času odvrátit. Ale buďme pevní v sobotě, jak Bůh ukázal nám a bratru Batesovi“¹³

Ať už bylo toto "poselství v jazycích" rozhodující nebo ne, každopádně byli tímto způsobem věřící zprvu utvrzeni, že sobota začíná v 18,00 hodin. Nicméně věřící se touto problematikou zabývali i nadále. Proto roku 1855 poprosil James White bratra

J. N. Andrewse, aby znovu studoval tuto otázku ve světle Písma. Své zpracování měl zveřejnit v časopise "Review and Herald", aby vyjasnil biblické stanovisko.

Do vydání ze 4. prosince 1855, kde se objevily výsledky Andrewsova studia, napsal James White krátkou poznámku o Andrewsově článku a o své vlastní nelibosti ke stanovisku o začátku soboty v 18,00 hodin:

*"Nikdy jsme nebyli zcela spokojeni se svědectvím, které bylo prezentováno jako podpora stanoviska pro začátek soboty v 18,00 hodin... Tato otázka nás znepokojovala, ale nikdy jsme si nenašli čas, abychom ji důkladně prozkoumali."*¹⁴

Bibli zkoumal pouze J. N. Andrews a našel přesvědčivé důkazy, že sobota má začínat při západu slunce. Věřící přijali důkazy z Písma a od této doby se sobota mezi adventisty sedmého dne začala zachovávat vždy od západu slunce.

Podobně se v tomto společenství stalo běžné rozhodovat se v otázkách víry pouze na základě biblického svědectví a nevycházet při stanovování věroučných bodů jen ze zkušeností. Ke stejné poznámce připojil James White následující výpověď:

*"Někteří měli dojem, že jsme byli o začátku soboty v 18,00 hodin poučení přímým zjevením Ducha svatého. To je chyba. Učení, ze kterého bylo stanovisko o osmnácté hodině odvozeno, bylo ,od večera k večeru'."*¹⁵

Není zcela jasné, zda tímto James White výslovně odmítá Chamberlainovo mluvení v jazyku. Jedno je ale jisté: James White byl nejpozději roku 1855 toho názoru, že stanovisko o osmnácté hodině nepřišlo skrze přímé zjevení Duchem svatým.

Zcela mimochodem můžeme také poukázat na následující zajímavý stav věci: Chamberlain interpretoval poselství v jazycích, které se týkalo povolání J. N. Andrewse do kazatelské služby. Tentýž J. N. Andrews zasadil o šest let později onomu poselství, které Chamberlain podal ve formě "mluvení jazyky", biblickou smrtelnou ránu.

První mezivýsledek

Tyto jevy v raných adventních dějinách můžeme shrnout následujícím způsobem:

- Mluvení jazyky se objevovalo jen ojediněle.

- Mluvení jazyky se neobjevovalo při bohoslužbách a v životě víry našich průkopníků pravidelně.
- Jazyky mluvili vždy jen jednotlivci. Dva z nich prožili tuto zkušenost více než jedenkrát.
- Nikde se nemluví o "chválách v jazycích" ani o "zpěvu nebo smíchu v Duchu" či o něčem podobném.
- Všechny zkušenosti s mluvením jazyky v kontextu raného adventismu byly velmi stručné, věcné a k tématu.
- Mluvení jazyky nikdy nevedlo k rozvrácenosti nebo zmatku.
- V souvislosti s mluvením jazyky nemáme zprávy o extatických jevech.
- Věřící nevyhledávali mluvení jazyky, ani o ně neusilovali, ani je nepovažovali za nejvyšší duchovní dar nebo znamení obdržení Ducha svatého.
- Nemáme zprávy o tom, že by se věřící za projevy daru jazyků modlili. Proto není divu, že první adventisté nikdy nepodporovali mluvení v jazycích, ani k němu nepovzbuzovali.¹⁶
- Zprávy jsou konec konců příliš krátké na to, abychom mohli jednoznačně určit o jaký druh mluvení jazyky se v jednotlivých případech jednalo. Je možné, že se alespoň u části těchto raných adventistických jevů, kdy lidé mluvili "novým nebo neznámým jazykem", jednalo o srozumitelnou cizí řeč, která však byla ostatním přítomným neznámá. Uvědomíme-li si skutečnost, že nejméně v jednom případě osoba, která mluvila v jazycích, sama také podala jejich výklad, dotvrzuje to naši domněnku. V tomto případě se tedy jednalo o "mluvení jazykem", který nebyl dané osobě (bratru Chamberlainovi) neznámý.
- K tomu přistupuje fakt, že ve všech ostatních případech okamžitě následoval výklad mluvení v jazycích, který byl podán tak, že byl všem srozumitelný.
- Nakonec musí být uvedeno, že ačkoliv mluvení jazyky sloužilo někdy k povzbuzení, v těchto několika případech, o kterých máme zprávy, přispělo mluvení jazyky k odvedení pozornosti věřících od výpovědi Písma svatého o určitém bodu učení.¹⁷

Projevy mluvení jazyky v rané historii adventismu nás tedy neopravňují k tomu, abychom dnešní charismatickou glosolalii považovali za mluvení jazyky ve formě nesrozumitelného tlachání a blábolení.¹⁸

Je také pozoruhodné, že Ellen Whiteová, která byla obdařena Duchem svatým jako nikdo jiný z raných adventních průkopníků, sama nikdy v jazycích nemluvila.¹⁹ Neexistuje ani žádný odkaz na to, že by kdy Ellen Whiteová glosolalii výslovně podpořila nebo se k ní souhlasně vyjádřila - a to i přesto, že byla očitým svědkem čtyř případů!²⁰

Kritický pohled na mluvení jazyky

Je zajímavé, že od roku 1853 byly všechny další odkazy na mluvení jazyky ve smyslu glosolalie v každém jednotlivém případě kriticky zkoumány a ostře odmítnuty.

Např.: Krátce po příjezdu Jamese a Ellen Whiteových do Michiganu v roce 1853 viděla Ellen Whiteová ve vidění několik osob, se kterými se měla setkat během svého přednáškového turné. Byla mezi nimi i jedna žena, která měla mezi tamními adventisty velký vliv, která však žila v cizoložství. Při narážce na tento problém měla tato žena odpovědět: "Bůh zná mé srdce."

Když Ellen Whiteová tuto ženu později opravdu uviděla a když se zmínila o cizoložství, žena vstala a odpověděla: "Bůh zná mé srdce" - tedy naprosto stejnými slovy, které byly o dva týdny dříve předpověděny ve vidění. V jiném vidění o této ženě bylo téhož dne Ellen Whiteové ukázáno, "...[že tato žena] bude předstírat mluvení v jazycích, bude však klamat. Tvrdí, že mluví jistým jazykem, ale není to pravda. Ve skutečnosti nemluví vůbec žádným jazykem. Kdyby se sešli lidé ze všech národů země, aby ji slyšeli mluvit, nikdo by nerozuměl tomu, co říká, protože pouze drmolí nesmysly."²¹

Téhož odpoledne se na místo shromáždění vrátil bratr Loughborough a shledal, jak tato žena předstírá, že mluví jazykem kmene Garlic-Indiánů, žijícího nedaleko odtud. Říkala, že ji Bůh vyšle k těmto Indiánům jako misionářku. Loughborough uvádí, že její slova zněla jako "Kene keni, kene keno, kene kene atd."

Když příštího dne přišel jeden Indián, aby ji vyslechl, vyskočil a řekl: "To velmi špatná indiánština!" "To velmi špatná indiánština!" Když se ho někdo zeptal, co ta žena říkala, odpověděl: "Nic; nemluví indiánsky." Později mluvila a modlila se v jazyku před jedním indiánským tlumočnickem, který ovládal 17 jazyků. Tento tlumočnick vysvětlil, že nepromluvila ani slovo indiánsky. Vliv této ženy brzy ustal.

„Divoký fanatismus“

V roce 1859 se bývalý metodistický kazatel Solomon Wellcome rozhodl přijmout pravdu o sobotě, když předtím ve městě Almond ve státě Wisconsin vyslechl přednášky J. H. Waggonera. Ponechal si však z dřívějších své extatické projevy chování a společně s T. M. Stewardem a P. S. Thurstonem cestovali od jednoho sboru ke druhému.

Přiváděli přítomné do stavu, ve kterém se hlasitě a zmateně modlili a provozovali jiné podivné věci. Ellen Whiteová označila tyto projevy za nejnerozumnější, nejhloupější a nejdivočejší fanatismus, se kterým se kdy Wisconsin setkal.²² Energicky se postavila proti zmatku a hluku takovýchto skupin, které pod vlivem falešného ducha přednášeli hlasitě modlitby, při nichž jedni říkali to a druzí zase něco jiného. Podle Ellen Whiteové není Bůh původcem zmatku a nepořádku, ale je Bohem pořádku a pokoje.²³

O několik let později, na přelomu let 1864/1865 pokračoval vývoj událostí, který začal již v polovině 50. let 19. století. Roku 1854 existovala extrémní skupina, která znovu stanovila příchod Krista na rok 1854, a tak uvedla některé adventisty do stavu zvláštního napětí a vzrušení. Hrozilo velké zklamání. Krátce předtím, než k němu došlo, se však zformovala skupina, která tvrdila, že obdržela pravdivé světlo o pozdním dešti a darech, které budou církvi opět svěřeny.

Členka této skupiny, paní D. A. Parkerová z Portlandu ve státě Maine, později napsala, že obdržela něco, co tehdy považovala za dar jazyků. Paní Parkerová zůstala členkou tohoto hnutí asi deset let, dokud nebyla její víra otřesena "podivnými věcmi", jak je sama nazvala. Napsala:

*"Slyšela jsem věci v ‚jazycích‘, ke kterým jsem neměla žádnou důvěru a poté, co jsem viděla následky, byla jsem ve svém postavení o to více otřesena... Chtěla bych jmenovat některé projevy: mluvení jazycích, tanec v Duchu, plavání v Duchu. Sympatizovala jsem s mluvením v jazycích, ale nikoli s tancem a plaváním. Tyto projevy byly vlastní zvláště staršímu sboru [S. C.] Hancockovi. Mohla bych toho uvést více, ale tohle postačí. Nyní mohu říci, že jsem vděčna za to, že mi byly otevřeny oči a že vidím tyto klamy, se kterými jsem od roku 1854 zčásti sympatizovala; neboť jsem sdílela stejné názory a stejného ducha, jako ti, se kterými jsem byla svázána."*²⁴

Ellen Whiteová psala v roce 1864 o tomto hnutí v Portlandu a následně odsoudila nová stanovení termínu na rok 1854, která nepocházela z Ducha Božího.²⁵ Pak pokračuje:

"Duchovních projevů domněle založených na darech, které Pán dal církvi, budou někteří věřící uchráněni. Mluví nesmyslným blábolením, které nazývají neznámým jazykem, které samozřejmě není známo ani lidem, ani Bohu, ani celému nebi. Takové ‚dary‘ předvádějí muži a ženy, jejichž pomocníkem je velký svůdce. Fanatismus, náboženské extáze, falešné mluvení jazyky a bohoslužby plné hluku jsou považovány za Boží dary milosti. Mnozí se tím nechávají oklamat. Ovoce všech těchto projevů není dobré... Někteří se ve shromáždění cítí dobře pouze tehdy, prožívají-li něco povznášejícího a oblažujícího. Pokoušejí se vystupňovat své pocitové vzrušení. Vliv takových shromáždění však není požehnaný... Shromáždění nejprospěšnější duchovnímu růstu se vyznačují slavnostní vážností a důkladným zkoumáním srdce. Každý se snaží lépe poznat sám sebe a v hluboké pokoře se učit od Krista."²⁶

Dále v této souvislosti píše o takových kazatelích, kteří směšují pravdu s bludem a zahrnují lid mnoha rozporuplnými názory.

"Mnozí z nich mají mnoho co říci o duchovních darech a zdá se, že jsou v tomto směru často velmi zruční. Upadají do extáze a vydávají nesrozumitelné zvuky, které nazývají mluvení jazyky. Zdá se, že tyto podivné projevy některým věřícím imponují. Lidé, kteří napadají a umlčují každého, kdo se odvažuje je kvůli tomu kárat, jsou ovládáni zvláštním duchem. V tomto způsobu zvěstování se však neprojevuje Duch Boží. Tito kazatelé jsou vedeni jiným duchem."²⁷

Následkem těchto slov a energických rad Ellen Whiteové, které byly založeny na viděních od Boha, mohly fanatické projevy v Portlandu brzy vyhasnout. Je důležité, že Ellen Whiteová ve svých výpovědích zcela jasně odlišuje pravé a falešné mluvení jazyky, přičemž udává, že ti, kteří mluvili falešnými jazyky, nemluvili jazykem žádného národa. Na základě těchto výpovědí Ellen Whiteové je nepochybně zřejmé, že jednoznačně odmítá glosolalii, tedy nesrozumitelné drmolání, jako falešné mluvení jazyky, protože se v ní nezjevuje Duch Boží.

Důmyslný svod

Poslední událost z dějin adventismu, o které bychom se chtěli zmínit podrobněji, je asi nejlépe zdokumentována.²⁸ Jedná se o setkání Ellen Whiteové s manželi Mackinovými v listopadu 1908.

Při čtení této zprávy získává člověk dojem, že klam byl prezentován velmi nenápadně a důmyslně. Kdyby to bylo možné, byli by svedeni i vyvolení - ačkoliv Ellen Whiteová opakovaně varovala před náboženskými svody.

Ellen Whiteová trpělivě a pozorně naslouchala manželům Mackinovým, kladla jim objasňující otázky, udržovala si však velký odstup a odmítala s čímkoliv souhlasit nebo cokoliv zatracovat. Článek v jednom ohijském časopise, který Ellen Whiteové během tohoto rozhovoru ještě nebyl znám, podává zprávu o Mackinově tvrzení, že dostal od Boha moc mluvit jakýmsi čínským dialektem a že jeho matka dostala moc mluvit jidiš. "Mluvení jazyky" bylo však u obou doprovázeno také jinými projevy, jako např. "podivným zpěvem z moci Ducha" a údajným vyháněním démonů.

Mackinovi předpokládali, že se Ellen Whiteová vysloví o tom, že Bůh je nakloněn jejich zkušenostem. Ellen Whiteová však v této souvislosti neobdržela žádné zvláštní poselství od Boha. Pečlivě naslouchala a poté vyslovila velmi naléhavé varování před fanatickými zkušenostmi, které se vyskytly v rané historii adventismu.

Pak Ralph Mackin navrhl společnou modlitbu, aby při ní mohl být dán průchod projevům Ducha svatého. Tím chtěl dát Ellen Whiteové příležitost, aby si ověřila, zda tu skutečně působí Duch svatý, nebo ne.²⁹ Ellen Whiteová na to nepřistoupila,³⁰ ale spíše se obrátila k minulým událostem:

"Někteří z nadšenců oněch let (1844) skákali dokola a zpívali při tom neochvějně: ,Glory, glory, glory, glory...'³¹ Někdy jsem tam jen tiše seděla a čekala, až se lidé uklidní. Když to bylo možné, řekla jsem jim pak: ,Mýlíte se, když si myslíte, že takto působí Bůh a že pro něj tímto způsobem můžete získávat lidi. Není naším úkolem, abychom vyvolávali pocity, ale měli bychom vést lidi k jasnému porozumění Božímu slovu. Potřebuji pro svou víru pevný základ...

Od té doby jsem pečlivě dbala na to, aby se podobné proudy už nikdy v našem společenství nemohly šířit. Nikoho nelze přesvědčit fanatickou horlivostí, nýbrž cestou k pravdě.

Možná si myslíte, že jste na správné cestě, a nevšimli jste si, že vaše způsoby a vaši členové lidi spíš odpuzují, než přitahují... Měli bychom lidem zvěstovat čisté slovo Boží. O vše ostatní se už postará sám Duch svatý. Ale já vám říkám, Duch svatý nikdy nepřichází tak, že by při tom zesměšňoval Boží poselství nebo by působil jakkoliv odpudivě. Mluvíme-li, zpíváme

nebo modlíme-li se, zkrátka ve všech našich duchovních projevech by měla být patrná rozvážnost a Boží bázeň, kterou se vyznačují všechny Boží děti.

Vždy existovalo nebezpečí, že se naše bohoslužby otevrou vlivům, které vypadají jako působení Ducha, ale ve skutečnosti jsou pouze výrazem fanatických náboženských postojů. Dělá mi starosti vše, co nás odvrací od biblické pravdy. Nenechme si zatemnit zdravý lidský rozum na úkor extatických zážitků, aby Satan na konci všechno nezničil. Vždy budou existovat lidé se sklony k fanatickým názorům. Nesmíme je podporovat. Budeme-li jim mlčky přihlížet, získá brzy církve pověst spolku podivínů, fanaticů a blouznivců.³²

Druhý mezivýsledek

• Máme-li shrnout vše, co bylo doposud řečeno, můžeme konstatovat:

- Ellen Whiteová nepodpořila ani neschválila ani jeden případ glosolalie. Naopak, znovu a znovu jasně a rozhodně odmítala nesrozumitelné blábolení, protože podle jejího názoru nepochází glosolalie, tedy mluvení nesrozumitelnými jazyky, od Boha, ale od jeho Odpůrce.
- Ani v jednom případě nebylo mluvení jazyky posuzováno jako zvláštní znamení Ducha nebo jako znamení vlastnictví Ducha.
- Není v žádném případě známo, že by Ellen Whiteová sama kdy mluvila jazyky nebo že by mluvení jazyky vyzvedla jako zvláštní znamení Ducha.
- Ačkoliv Ellen Whiteová uznává možnost biblického mluvení jazyky jako daru služby při hlásání evangelia, obrací se energicky proti jakékoliv formě "extatické řeči" i proti všem "fanatickým" projevům, které ji doprovázejí, jako jsou nekontrolovaný zpěv, smích, křik, mluvení atd. Místo toho zdůrazňuje nutnost a důležitost rozvážné a rozumné bohoslužby, a to jak veřejné, tak soukromé. Shromáždění věřících by nikdy nemělo nést rysy zmatku a nepořádku. Tím by byla zpochybňována úloha církve a odvrácen pohled od neomylného zjevení Boží vůle v Písmě svatém, které je jediným zkušebním kamenem a jediným zaručeným měřítkem naší zkušenosti a našeho učení.

"Duch nebyl nikdy dán proto - a ani k tomu nemůže být nikdy propůjčen - aby zatlačoval do pozadí Písmo svaté; neboť Písmo říká výslovně, že Boží Slovo je jediným měřítkem, kterým se musí přezkoušet všechna učení a každá zkušenost."³³

Mluvení jazyky ve světle bible

I přes takovéto a podobné výroky, v nichž Ellen Whiteová jednoznačně považovala glosolalii jako domnělý duchovní dar za nebiblickou, vyslovila se také nejednou o pravém biblickém daru mluvení jazyky. Takový biblický dar dává mužům a ženám moc, aby hlásali biblické poselství mezi lidmi, kteří mluví jinými jazyky.³⁴

S tímto pojetím nebyla Ellen Whiteová v žádném případě osamocena. S jejím postojem jednoznačně souhlasí i raní adventisté. Pro nedostatek místa zde uvedeme pouze několik příkladů výpovědí, které reprodukuje typický postoj prvních adventistů.

Pro první adventisty bylo příznačné biblické přesvědčení, že i dnes lze počítat se všemi duchovními dary zmíněnými v Novém zákoně.³⁵ Přitom hrála zvláštní úlohu otázka přetrvávání prorockého Ducha, ale zvláštním způsobem byla uchopena a zpracována i otázka mluvení jazyky.³⁶

Je nápadné, že v podtextu neustále zaznívá myšlenka, že se při mluvení jazyky o letnicích jednalo o přirozené jazyky a že toto mluvení jazyky bylo motivováno misionářsky.³⁷ Ale i mluvení jazyky v 1. listě ke Korintským se vykládá v tomto smyslu! První adventisté byli přesvědčeni o kontinuitě a jednotě biblické zvěsti.

Bourdeau vzal ohled na Marka 16,17 a 1. Korintským 12,28-30 (!) a pak ve svém článku zdůraznil, že podle 1. Korintským 14,22 byl a je dar mluvení jazyky znamením pro nevěřící.³⁸

Tento dar ušetří misionářům námahu spojenou s učením se cizím jazykům, aby mohli zvěstovat biblickou zvěst jiným národům.³⁹ Navíc Bourdeau povzbuzuje:

*"Nauč se jich [řečí] tolik, kolik můžeš, a použij je při posledním hlásání evangelia nejrůznějším národům; a Bůh podpoří tvou námahu, podobně jako skrze zázrak uděluje dar jazyků... Tento dar bude sloužit jako mocný nástroj při zvěstování evangelia těm, kteří mluví jiným jazykem (to those of different languages)."*⁴⁰

Mluvení jazyky z 1 Kor 12-14 bylo tedy jednoznačně považováno za nadpřirozený dar, který slouží šíření evangelia mezi jinými národy.⁴¹ Je však třeba dodat, že také jiní adventističtí autoři opakovaně upozorňovali na to, že užívání všech duchovních darů, včetně daru mluvení jazyky, se vždy vyznačuje harmonií, nikoli nepořádkem, zmatkem či jakýmsi extatickými projevy.⁴²

Toto pojetí odráží stěžejní ladění průkopníků, které doznávalo ještě dlouho po smrti Ellen Whiteové a které se stalo měřítkem pro pozdější postoje světové Církve adventistů ke glosolalii a k biblickému mluvení jazyky.

V dějinách adventismu skutečně nacházíme celou řadu doložených zpráv o biblickém mluvení jazyky, a to i z nedávné minulosti, kdy Bůh nadpřirozeným způsobem napomohl hlásání evangelia jiným národům.⁴³

Proto není divu, že ještě několik desetiletí po smrti Ellen Whiteové a po odeznění názorů raných průkopníků v oficiální literatuře církve zcela samozřejmě panoval názor, že biblický dar jazyků - a to i ten, o kterém se mluví v 1. listu ke Korintským - je nadpřirozenou schopností hovořit cizími jazyky, které se člověk nikdy předtím neučil.⁴³

Novum v historii adventismu

Teprve v roce 1956 se v 6. dílu adventistického biblického komentáře⁴⁵ v dodatku k 1 K 14 objevila myšlenka, která se podstatně lišila od dřívějších stanovisek.

Tradiční výklady vidí v mluvení jazyky v 1. listu ke Korintským nadpřirozenou schopnost hlásat evangelium v cizích jazycích. Vedle tohoto tradičního pojetí se nyní objevuje ještě jiná interpretace, která byla ve své podstatě do té doby mezi adventisty neobvyklá: Pavel prý na tomto místě popisuje - na rozdíl od mluvení jazyky, jež je popsáno ve Skutcích apoštolů - podstatně odlišný fenomén, totiž extatické mluvení jazyky.

Na pozadí jednoznačných výroků Ellen Whiteové a dalších adventních autorů, kteří rozhodně odmítali nesrozumitelnou glosolalii jako nebiblickou, představuje adventistický biblický komentář ve své dvojznačnosti novum v dosavadních dějinách adventismu. Nepomáhá nám však tento fenomén prakticky zařadit!⁴⁶

Biblický komentář má v adventistických kruzích značně "oficiální" charakter, a možná právě proto začaly od jeho objevení se na konci 50. let zaznívat ojedinělé hlasy, které v 1. listu ke Korintským rozpoznávají glosolalii.⁴⁷ Avšak na základě jasných výroků a jednotného postoje průkopníků, včetně Ellen Whiteové, kteří odmítli glosolalii jako nebiblickou, se velká většina adventistických vykladačů ještě v nedávné minulosti přidržovala tradičních výkladů prvních adventistů a v mluvení jazyky v 1. listu ke Korintským viděla zneužití biblického daru jazyků, který byl dán o letnicích.⁴⁸

Až dodnes zaujímá Generální konference Církve adventistů k fenoménu glosolalie otevřeně odmítavé postoje a má vůči němu oprávněné výhrady. V těch částech světa, kde naše církev zaznamenává největší přírůstky, jako např. v Latinské Americe, kde letniční a charismatické hnutí představují nejrychleji rostoucí hnutí na straně protestantů, odmítá naše církev energicky až dodnes jakoukoliv glosolalii jako nebiblickou! Stejně je tomu i v Církvi adventistů v jiných částech světa.

Poté co na počátku 70.let našeho století dorazila ke dveřím naší církve první charismatická vlna, začalo i v našich řadách přibývat zpráv a kritických výměn názorů o charismatickém hnutí a jeho doprovodných jevech.⁴⁹

V této souvislosti vydala Generální konference následující směrnice, které se také týkají mluvení jazyky (zkráceno):⁵⁰

1. Ve Skutcích apoštolů bylo mluvení jazyky (tj. mluvení přirozenými jazyky, které se člověk předtím neučil) prostředkem hlásání evangelia a znamením pro nevěřící, kteří přijímali poselství, že Bůh působí na Kristovy učedníky. Byl to tedy prostředek budování církve, ke které byli připojeni noví věřící.

...

3. Při uplatňování duchovních darů by se měly projevovat zralost, sebeovládání a sebekázeň.

4. Při používání duchovních darů musí být zachován pořádek a slušné chování.

5. Duchovní dary musí podporovat jednotu církve.

6. Duchovní dary by měly budovat církev, nikoli pouze jednotlivce.

...

11. Mluvení jazyky v církvi by mělo být nejen formálně, ale i obsahově srozumitelné; zdůrazňuje se nejen srozumitelnost slov, ale také smysluplnost myšlenek.

12. Jednotlivec je schopen ovládat mluvení jazyky.

...

*14. Osobní zkušenost, duchovní dary a důsledky těchto darů musí být zkoumány ve světle Božího slova...*⁵¹

Na základě těchto směrnic uspořádala Generální konference školení pro kazatele a laické členy, které mělo příznačný název "Charismatic Countdown".⁵²

Úkolem tohoto školení bylo vypořádat se s charismatickými vlivy, včetně glosolalie a s otázkami s nimi spojenými. Program sestával z učebnice (Ronald Hegstad: Rattling the Gates), z osmdesátistránkového sešitu pro vedoucího školení a z audiovizuálního materiálu, jako např. z rozsáhlé série diapositivů, kazet s rozhovory aj.⁵³

Dnes si opět Církev adventistů klade otázku, zda se má otevřít charismatickým vlivům, jakým je glosolalie. Lze pouze doufat, že i dnes - právě tak jako v minulost - budou adventisté pečlivě zkoumat dar mluvení jazyky a zkušenosti s ním ve světle Písma svatého. Protože pouze bible sama je měřítkem a zkušebním kamenem veškerého učení a zkušeností. Kéž bychom přitom měli neustále před očima naše vlastní adventistické zkušenosti, tak jak to vystihují výroky Ellen Whiteové:

"Když se zpětně dívám na naše dosavadní dějiny - a prošla jsem je v myšlenkách krok za krokem - mohu říci jen: Chvála Pánu! Když vidím, co Pán učinil, naplňuje mne úžas a obdiv, ale také důvěra ke Kristu jako k našemu Vůdci. V budoucnosti se nemáme čeho bát, snad jen toho, že zapomeneme, jak nás Pán vedl a co nás až dosud naučil."⁵⁴

ODKAZY

¹ V tomto pojednání se omezujeme na jevy, které mají bezprostřední vztah k osobnostem adventního hnutí, ze kterých později (1863) povstala oficiální Církev adventistů sedmého dne. Krátce předtím, v tzv. millerovském hnutí, se vyskytovaly případy mluvení jazyky, přičemž není známo, o jaký druh mluvení jazyky se jednalo (glosolalii, nebo dar jazyků). Tak je tomu např. ve zprávě z táborového setkání v Litchfieldu ve státě Connecticut, která byla zveřejněna v časopise "The Midnight Cry" z 3. 10. 1844, svazek VII, č. 13, s. 103, sloupec 3, citováno in: W. E. Read, "The Gift of Tongues" v časopise "Ministry" 8/1964, s. 18-23.

² Možná existovaly i další případy, ale pokud je nám známo, pouze těchto pět případů je doloženo. Opíráme se přitom o dvanáctidílnou sérii článků od Arthura L. Whitea, která se v letech 1972-73 objevila v časopise "Review and Herald" a popisuje čtyři z pěti uvedených případů. (Patisk in: Arthur L. White: "Charismatic Experiences in Early Seventh-day Adventist History", Review and Herald, Washington, D. C.) Srovnej dále Arthur L. White: "Ellen G. White: The Early Years", svazek 1 (1827-62), Review and Herald, Washington, D. C., 1985, svazek 1, s. 196-203. Kromě čtyř událostí popsanych Arthurem Whitem nacházíme ještě jeden krátký odkaz u J. N. Loughborougha: "The Great Second Advent Movement: Its Rise and Progress", Review and Herald, Washington, D. C., 1909, s. 223.

³ Review and Herald z 19. 8. 1851, citováno in: Arthur L. White: "Tongues in Early SDA History" in "Charismatic Experiences", s. 6.

⁴ Ellen G. White Estate, Washington D. C., document file, č. 311; citováno in: Arthur L. White: "Tongues in Early SDA History" in Arthur L. White: "Charismatic Experiences", s. 5.

⁵ "Present Truth" 12/1849, s. 35; citováno in: Arthur L. White: "Tongues in Early SDA History" in Arthur L. White: "Charismatic Experiences", s. 5.

⁶ tamtéž, s. 36.

⁷ Arthur L. White: "Ellen G. White: The Early Years", svazek 1, s. 199.

⁸ D. E. Robinson: "The Gift of Tongues in Early Advent History", Ellen G. White Estate, Washington, D. C. 1938, document file č. 311, s. 3.

⁹ Arthur L. White: "Tongues in Early SDA History" in "Review and Herald" z 15. 3. 1973, citováno in: Arthur L. White: "Charismatic Experiences", s. 5.

¹⁰ Loughborough: "The Great Second Advent Movement", s. 223.

¹¹ tamtéž, 230.

¹² Pouze tato skupina zůstala po rozštěpení millerovského hnutí r. 1845 věrná učením millerovců o výkladu 2300 večerů a jiter.

Gifts" in "Review and Herald" z 25. 2. 1862, s. 100; D. T. Bourdeau: "Miracles and the Gift of Tongues" in "Review and Herald" z 11. 8. 1904, s. 8f.

37 Toto je zvláště zřetelně vyjádřeno ve článku D.[aniele] T. Bourdeaua, který patřil k prvním adventistům v Kanadě a určitou dobu působil jako evangelista ve Švýcarsku, Francii a Itálii.

38 Tak o tom později mezi jinými píše i D. A. Delafield: "Danger in the New Revivalism" in "Review and Herald" z 15. 1. 1948, s. 6.

39 Tak o tom později mezi jinými píše i W. A. Spicer: "A Practical Gift of Tongues" in "Review and Herald" z 2. 9. 1943, s. 9.

40 Bourdeau, s. 9. Je pozoruhodné, že Bourdeau některými svými vyjádřeními připomíná ranější článek Uriaha Smithe. I Bourdeau dochází k závěru, že mluvení jazyky v 1 K 14,22 není znamením pro věřící, nýbrž pro nevěřící, a proto je v dnešní době právě tak důležité, jako tomu bylo v době novozákonní. Srovnej Smith: "The Gift of Tongues in "Review and Herald" z 6. 5. 1858, s. 196.

41 Když byl tento článek r. 1904 zveřejněn, Ellen Whiteová ještě žila. Stejně jako Daniel Bourdeau i ona usilovala o to, aby bylo poslední poselství evangelia hlášáno v různých evropských zemích a různými evropskými jazyky. Pokud je známo, proti tomuto jasnému výkladu a označení mluvení jazyky z 1 K 12-14 za nadpřirozený dar se v tehdejší době nepostavila ani Ellen Whiteová, ani žádný jiný adventista. Zdá se, že souvislost mezi mluvením jazyky ve Skutcích apoštolů a v 1 K byla všeobecně uznávaným a přijímaným výkladem.

42 Srovnej G. W. Morse: "Scripture Questions" in "Review and Herald" z 2. 3. 1886, s. 139; nebo článek "Spiritual Gifts" in "Review and Herald" z 22. 10. 1861, s. 166f.; a mnoho dalších článků a stanovisek z pozdější doby, jako např. zpráva o stanoviscích k charismatickému hnutí, přijatá k tomuto účelu jmenovaným výborem Generální konference 14. 2. 1973. Přetištěno in: Roland G. Hegstad: "Rattling the Gates", Review and Herald, Washington D. C., 1974, s. 73-77. Srovnej také John W. Wood: "How Genuine is Today's Speaking in Tongues?" in "These Times" 5/1973, s. 4; George E. Rice: "Charismatic Experiences in the Seventh-day Adventist Church: Present and Future" Rukopis, Ellen G. White Estate, Washington, D. C., 1990, passim; a mnoho dalších.

43 Viz např. četné příklady u Reada, s. 19-22; srovnej také Hegstad: "Rattling the Gates", dodatek C: Adventisté a jazyky, s. 251; Richard W. Schwarz: "Light Bearers to the Remnant", Pacific Press, Mountain View, CA, 1979, s. 355f.; Morris L. Venden: "Your Friend the Holy Spirit", Pacific Press, Boise, Idaho, 1986, s. 79; a misijní zpráva sobotní školy z 4.2. 1995 s názvem: "Existují ještě dnes zázraky?" s.7

44 Srovnej Robinson; Frederick Griggs: "Why Spiritual Gifts" in "Review and Herald" z 12. 12. 1940, s. 11; W. A. Spicer: "Practical Gift of Tongues" in "Review and Herald" z 2. 9. 1943; E. E. Andross: "Gifts of the Spirit" in "Review and Herald" z 5. 7. 1945, s. 10; a D. A. Delafield: "Danger in the New Revivalism" in "Review and Herald" z 15. 1. 1948, s. 6 a 23.

45 Francis D. Nichol (Hg.): "The Seventh-day Adventist Bible Commentary", Review and Herald, Washington, D. C., 1956, svazek 6, s. 795f. Německý překlad: "Adventecho", 2/1988, s. 12f. - také in "Studienheft zur Bibel" III/95 ("Vom Geist erleuchtet") s. 120-122 a v dodatku k "Der Heilige Geist und die Zungenrede" od Williama E. Richardsona, Advent-Verlag, Lüneburg, 1995.

46 Roland R. Hegstad: "The New Tongues: What is the Biblical Gift?" 3. díl, in "Insight" z 22. 5. 1973, s. 22.

47 Např. Edward Heppenstall ("Tongues in the Corinthian Church" in "Ministry" 3/1974, s. 9-11) inklinuje, i když velmi opatrně a zdrženlivě k tomu, že v 1. listu ke Korintským vidí nesrozumitelnou řeč. Také Johannes Mager ("Flamme und Wind. Gabe und Wirken des Heiligen Geistes", Saatkorn, Hamburg, 1977, s. 58) přichází k "možnému závěru, že se Pavel musel v Korintu potýkat s formou mluvení jazyky, která nemohla být srovnávána s darem jazyků ze Skutků apoštolských. Šlo o mluvení jazyky (!), které nemělo s žádným živým jazykem nic společného. Sestávalo nejspíše ze sledu nesrozumitelných slabik a zvuků." O několik stránek dál Mager přece jen uznává, že se technice mluvení jazyky lze naučit a že lidé, kteří mají s mluvením jazyky zkušenosti, mohou kdykoliv vyprodukovat slabičné zvuky, vysadí-li vědomí a myšlení (s.60). V korintském sboru chybí srozumitelnost vyjádření,, budování společenství a misijní zodpovědnost, a proto si Mager právem klade otázku, na kterou však nemůže dát jednoznačnou odpověď, totiž "zda můžeme tuto formu glosolalie ještě považovat za charisma" (s. 64). Na závěr ještě technické rozpracování tohoto problému Williamem E. Richardsonem: "Liturgical Order and Glossolalia: 1 Corinthians 14: 26c-33a and its Implications", nezveřejněná doktorská práce, Andrews University, Berrien Springs, MI, 1983; a popularizační verze výsledku této práce in William E. Richardson: "Speaking in Tongues: Is It Still the Gift of the Spirit?", Review and Herald, Hagerstown, MD, 1994; německé vydání: "Der Heilige Geist und die Zungenrede", Advent-Verlag, Lüneburg, 1995. Ačkoliv právě zmínění autoři více či méně zřetelně inklinují k tomu, vidět v popisu mluvení jazyky v 1 K 12-14 jevy, které se podobají moderní glosolalii, je si většina z nich vědoma, že by se i tato forma glosolalie měla udržovat v patřičných mezích a že by se měly omezit nezvyklé výstřelky a extrémy. Otázkou však zůstává, do jaké míry je toto proveditelné a do jaké míry to odpovídá biblickým kritériím.

48 Z četných adventistických pojednání a článků raných adventistů a dalších článků až do pozdních 40. let tohoto století, které zde nemusíme úvádět, jmenujme alespoň následující důležité knihy a články: René Noorbergen: "Charisma of the Spirit. In Search of a Supernatural Experience: A Journalist Looks at the Tongues Movement", Pacific Press, Mountain View, CA, 1973; Hegstad: "Rattling the Gates", 1974. I když Hegstad ve své knize zastává obě stanoviska, dochází jednoznačně k závěru, že mluvení jazyky v Korintu nebylo žádné "blábolení" a že mluvení jazyky v podobě "koktání" není v žádném kontextu, ani soukromém, ani veřejném biblické (s. 97); srovnej také J. L Shuler: "By Water and by Fire", Review and Herald, Washington D. C., 1976; John J. Robertson: "What You Should Know About Glossolalia", Pacific Press, Mountain View, CA, 1977; G. Tobler: "Das Zungenreden: Gabe des Geistes oder Gabe der Geister?", Advent-Verlag, Zürich; Morris Venden: "Your Friend the Holy Spirit", 1986, s. 79-85; John J. Robertson: "Gift of Tongues: Ecstatic Utterances of Intelligible Languages?" Pacific Press, Boise, ID, 1987; Gerhard F. Hasel: "Speaking in Tongues", ATS Publications, Berrien Springs, MI, 1991; Sylvia Renz: "Reden in den Wind", Advent-Verlag, Zürich, 1993, 2. rozšíř. vydání. Místo toho, abychom zde zmiňovali všechny adventistické články, které se vůči glosolalii staví kriticky a odmítavě,

52 Roland R. Hegstad: "Charismatic Countdown: A Program to Arm Your Church for the Final Conflict" in "Ministry" 9/1974, s. 41f.; Charles R. Beeler: "Charismatic Countdown: Pilot Program Held in Takoma Park Church" in "Ministry" 6/1975, s. 8f.

53 Srovnej inzerát in "Ministry" 12/1974, s. 37.

54 Ellen G. White: "Life Sketches", Pacific Press, Mountain View, CA, 1915, s. 196 (mé pojednání).